

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

11 Aralık 2020

Sayı :30824082-610 266850
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet- 7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (83 Adet, 132 Sayfa)

**ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN HÜSEYİN KAÇMAZ'IN
TBMM 7/ 36516 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

Yerkürenin en kırılgan bölgelerinden birinde yer alan Türkiye'de, ağır kayıplarla sonuçlanan birçok deprem yaşanmıştır. Son olarak İzmir'de meydana gelen deprem felaketi ülkenin en önemli sorunlarından birini yeniden gündeme getirmiş ve acı gerçekleri bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Bir deprem sloganı haline gelen "deprem öldürmez, tedbirsizlik öldürür" tespitinin işlerliği yönünde, evinin depreme dayanıklı olup olmadığının ölçümü ve güçlendirme çalışması için on binlerce liraya ihtiyaç duyan halka herhangi bir finansman desteği yapılmamakta, hükümet herkesi kendi sorunuyla baş başa bırakmaktadır. Bunun yanı sıra birçok popüler tarikat ve cemaat liderlerinin sosyal medya aracılığı ile konuya ilişkin fetvalar ve deprem duaları paylaşımları, çaresiz halka tedbir olarak sadece dua etmekten başka seçenek bırakılmadığını göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Bir binanın depreme karşı riskli olup olmadığını belirleme görevi devlete ait değil midir?
2. İzmir'de, en son 2018 genel seçimlerinden önce yürürlüğe giren "imar barışından" yararlanan yaklaşık 672 bin bina mühendislik kontrolünden geçirilmiş midir? İmar afları kaçak yapılaşmanın en önemli teşvik unsurlarından biri değil midir?
3. Depremle mücadele için olası riskler ve riskli yapıların tespit edilmesi, bina envanterlerinin çıkarılması, bu binaların güçlendirilmesi ya da yeniden yapılması yönünde deprem ve insan odaklı bir kentsel dönüşüm çalışmanız olacak mıdır?
4. Olası depremlerde yurttaşların en az hasarla atlatabilmeleri, can kayıplarının engellenmesi ve yaralanmaların önüne geçilebilmesi için ne gibi çalışmalarınız mevcuttur?
5. Toplumda büyük ölçüde kabul gören ilahiyatçı hocaların ve din adamlarının sürekli olarak deprem duaları aktarımlarının, dini motivasyon şevki ile alınması gereken önlemlerden uzaklaştırmaya ve halkın manevi duygularını istismar etmeye neden olan söylemlerinin önüne geçilmesine yönelik hükümetinizin bir çalışması olacak mıdır?

CEVAPLAR

Bakanlığımızca 12 Haziran 2003 tarih ve 416 sayılı genelgemizle bütün kamu kuruluşlarına binaların depreme karşı rehabilitasyonu için gerekli ödeneklerin birim maliyetleri iletilerek, bu ödeneklerin Bakanlığımız bütçesine aktarılması durumunda depreme karşı inceleme ve gerekiyorsa güçlendirme çalışmalarının Bakanlığımızca yürütülebileceği bildirilmiştir. Bu genelgemizi takiben, kamu kurumları tarafından gelen talepler üzerine kurumlara ait binalara yönelik güçlendirme çalışmaları yurt çapında yürütülmüştür. Bu kapsamda Türkiye genelinde bugüne kadar toplam 3180 adet kamu binasında (5,567,938.20 m²) deprem dayanımlarının belirlenmesi ve gerektiğinde güçlendirme projelerinin hazırlanması çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda yapılmış olup, halen kurumlar tarafından talep edildiği takdirde Bakanlığımızca bu çalışmalar yürütülmektedir.

13/8/2001 tarihinden itibaren Ankara, İstanbul ve İzmir gibi illerimizin de arasında yer aldığı 19 pilot ilimizde 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanun'un 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan istisnalar haricinde kalan yapıların denetiminin, mesleğinde deneyimsiz serbest mimar ve mühendisler yerine sadece yapı denetimi faaliyetini ihtisas konusu olarak seçmiş ve bünyesinde en az beş yıllık mesleki deneyime sahip denetçi mimar ve mühendisleri barındıran Bakanlığımızdan izin belgeli yapı denetim kuruluşları eliyle yürütülmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımızca 2009 yılında 19 pilot ilde 4708 sayılı Kanun kapsamında yapı denetim kuruluşlarının denetimi altında inşa edilen yapılar ile diğer 62 ilde 3194 sayılı İmar Kanununun öngördüğü fenni mesullerin denetimi altında inşa edilen yapılar arasında yapılan karşılaştırmada 4708 sayılı Kanuna tabi yapılarda,

- Taşıyıcı sistemi yönünden statik-betonarme projeleriyle uyumu konusunda %91'e ulaşan başarı sağlanmış olduğu, yapı kalitesinin artmış olduğu,
 - Ruhsat vermeye yetkili idarelere ait dosyalarda, ruhsat ve eklerine ilişkin belge ve projeler ile yapım sürecinde gerçekleştirilen işlere ilişkin belgelerin daha sağlıklı bir şekilde yer aldığı,
 - Beton basınç deneyleri ile çelik çubukları çekme deneylerinin yapılmış olduğu, bunlara ilişkin kalıp, donatı ve beton döküm tutanaklarının da dosyalarında mevcut olduğu,
 - İmar planına, sığınak, yangın, otopark, özürli standartları, enerji verimliliği yönetmeliklerine uyum konusunda belirgin bir düzeye ulaşıldığı,
 - Yapıların bitimi sonrası "yapı kullanma izin belgesi" alınması konusunda yapı denetim kuruluşlarının yönlendirici olduğu,
 - CE işaretli malzeme kullanımına büyük ölçüde uyulduğu,
- görüldüğünden 1/1/2011 tarihinden itibaren 4708 sayılı Kanunun uygulaması 81 il geneline yayılmıştır.

Söz konusu yapı denetim kuruluşlarının denetim sorumluluğunu üstlendiği yapılarda öncelikli görevi söz konusu yapıya ilişkin proje müelliflerince hazırlanan uygulama projelerinin ve hesaplarının, mühendislik ve mimarlık proje düzenleme esaslarına, İmar Kanununa, imar planına, imar yönetmeliklerine ve diğer mevzuata, şartname ve standartlara uygunluğunu ve yapının inşa aşamasının da ruhsat ve eki projeler ile mevzuata uygun olarak ilerlediğini kontrol etmektir.

4708 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren yapı denetim kuruluşlarının ve denetim elemanlarının faaliyetleri gerek yapılan şikâyet başvuruları gerekse mevzuat doğrultusunda resen Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimiz tarafından denetlenmektedir. 4708 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı ile kendine verilen görevleri yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşu ve kuruluşun yapıda görevli mimar ve mühendisleri hakkında 4708 sayılı Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddelerine göre işlem tesis edilmektedir.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında yürütülen kentsel dönüşüm uygulamaları öncelikle yerel idarelerin talepleri üzerine uygun değerlendirilen "Riskli Alan"lar ve vatandaşlarımızın başvuruları üzerine tespit edilen "Riskli Yapı"lar üzerinde, Bakanlığımızca sağlanan teknik ve mali destekler eşliğinde ilgili Belediyelerimiz, TOKİ ve vatandaşlarımızın katılımı ile sürdürülmektedir. 6306 sayılı Kanun kapsamında riskli yapı tespiti yaptırılması suretiyle yapının riskli çıkması durumunda bu yapıların güçlendirilmesi veya yıktırılıp yeniden yaptırılması söz konusu olmaktadır.

Ayrıca, ülke genelinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73 üncü maddesi uyarınca "Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı" ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz

Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca "Yenileme Alanı" olarak belirlenen alanlarda kentsel dönüşüm uygulamaları gerçekleştirilmekte olup, bir alanın 5393 ve 5366 sayılı Kanun uyarınca kentsel dönüşüm kapsamına alınmasına yönelik talepler, ilgili mevzuatları gereği alan tespiti ve uygulama yapmaya yetkili büyükşehir belediyesince veya ilçe belediyelerince değerlendirilmektedir.

Bakanlığımız kentsel dönüşüm uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümü, bütüncül yaklaşımın geliştirilmesi, sürecinin iyileştirilmesi ve stratejilerin belirli programlar dahilinde ortaya konulması amacıyla kentsel dönüşüm uygulamalarını yönlendirecek olan "Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesinin Hazırlanmasına Yönelik İlke ve Esaslar" kitapçığını hazırlamış ve bu kitapçık 19/02/2019 tarihinde Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır.

Bahsi geçen ilke ve esaslar; büyükşehir, il, ilçe belediye başkanlıklarınca Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesinin hazırlanması ve afet riski en yüksek olan alanların tespit edilerek Bakanlığımıza bildirilmesi amacıyla 81 İl Valiliğine iletilmiş; bu kapsamda da, Riskli Alan, Rezerv Yapı Alanı, Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı ve Kentsel Yenileme Alanı tekliflerinin, ilgili belediye başkanlığı tarafından il/ilçe genelinde hazırlanan ve Bakanlığımızca uygun görülen Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesinde önceliklendirilen alanlar arasından seçilmiş olması şartı getirilmiştir. Böylelikle kentsel dönüşüm sürecinin daha planlı, daha bütüncül ve belirli bir stratejiye dayalı yürütülmesi amaçlanmıştır.